

kultura

KULTURA

KAPELA LÁSKY

Slezské trio Planety sbližuje
rock s poetismem

□ PAVEL TUREK / FOTO KAREL CUDLÍN

Když se před dvěma lety začalo českým internetem šířit debutové album *Peklo, peklo, ráj* od slezské kapely Planety, reagovala hudební kritika velmi podobně: uznale i překvapeně. Z prostředí nezávislých vydavatelství a malých lokálních scén, které fungují většinou pro okruh spřízněných fanoušků, se náhle vyloupila nahrávka, jež dokázala kytarovou melodikou a barvitými, nejednoznačnými texty nadchnout i nezásvěcené.

Do té doby zbytek republiky vnímal Slezsko ponejvíce prostřednictvím skladeb Jaromíra Nohavici, náhle však slyšel kapelu, která uměla v rockové písni zužitkovat slovník meziválečného poetismu, ale zároveň lpěla na punkových ideálech nezávislosti a se smyslem pro rovnostářství. Tato vlastnost se projevila záhy po vydání *Peklo, peklo, ráj*, kdy okruh hudebních publicistů kolem ceny Vinyla přisoudil Planetám titul Objev roku 2012. Kapela však na předání nedorazila se vzkazem, že nevidí rozdíl mezi názory hudebních kritiků a „kámošů v hospodě“ – a nechtějí přispívat k tomu, aby byl jeden nadřazován druhému.

Na tomto postoji stále trvají bez ohledu na to, že recenzenti opěvují i jejich aktuální desku *Nekonečná hudba města zapomeněš*. Album plné odkazů na kytarovou alternativu devadesátých let a jména jako Afghan Whigs přináší už ne tak rockovou jako spíš zasněně barovou náladu, již podtrhují zase o kus lepší texty zpěváka a skladatele Ondřeje Krochmalného. Od rážejí se v nich poetické toulky nočními ulicemi i nespokojenost se společenskými poměry. Není to nahrávka, v níž by bylo viditelně otištěné Slezsko, ale naopak křehká hudba lidí, na nichž Slezsko zanechalo stopu.

Logika trhu

„A tak se stalo. Když jsem se sklonil nad propastí. Beznadějného splnutí tvé přítomnosti a nepřítomnosti. Že jsem našel tajemství, jak tě milovat. Vždy poprvé.“ – Byla to báseň Vzduch vody od Andrého Bretona, kterou Krochmalný, přezdívaný Orel, objevil počátkem milénia v učebnici literatury na karvinské střední škole. A jež nastartovala jeho fascinaci surrealismem a celou meziválečnou avantgardou.

„Pro mou nikterak kultivovanou představivost se tu náhle zjevovala úžasná

slovní spojení. Už názvy jako Žena v množném čísle nebo Absolutní hrobař,“ jmenuje osmašedesátiletý Krochmalný dvě básnické sbírky Vítězslava Nezvala, jehož civilnější poetika proniká do textů Planet nejvíc. Teenager, který do čtrnácti hrával fotbal a poté četl maximálně biografii kapely Nirvana, náhle objevil poezii, jež mu nabízela stejné pole realizace jako hra na kytaru.

Imaginativní svět vyvažoval bezútěšnost toho, co viděl za okny panelákového bytu na těšinském sídlišti Svibice. Pochmurného místa, kde se daří hernám a míra dlouhodobě nezaměstnaných o více než třetinu překračuje republikový průměr. „Denně jsem pozoroval, jak lidé přezívají bez práce, nebo jsou vysáváni tupou dřinou ve firmách jako Tesco nebo Hyundai,“ vzpomíná Krochmalný, který měl zároveň možnost sledovat, jak v devadesátých letech někdejší těžký průmysl nahradily v Těšíně výroby pančovaného alkoholu, kvůli nimž se pro město vžilo přívlasto Mexico City. To všechno ho naplnilo odporem k logice trhu a výdělků za jakoukoli cenu. „Začal jsem nenávidět, jak velký kapitál ždímá region,“ konstatuje.

Za studií filozofie v Ostravě pak našel pro tuto zkušenost oporu v neomarxistických směrech a dílech francouzských filozofů spojených s osmašedesátým rokem. Vědomostmi ho vybavily také návštěvy v sousedním polském Těšíně, kde svůj klub otevřela organizace Krytyka Polityczna. Ta v Polsku od roku 2002 usiluje o navázání na tradici angažovaných intelektuálů a vydává časopis, na jehož stránkách publikovali světoví autoři v rozpětí od Alaina Badioua přes Timothyho Gartona Ashe po Slavoje Žižeka. Krytyka Polityczna se v bývalém průmyslovém regionu, který ztratil stabilitu, zabydlela.

PLANETY

Kapelu v roce 2010 založil v Českém Těšíně zpěvák a kytarista Ondřej Krochmalný (Orel), bubeník Radek Michalík (Záclona) a baskytarista Michal Maliniak. Dnes, po odchodu poslední jmenovaného, sestavu doplňuje baskytaristka Lenka Zahradníčková. Jejich debutu *Peklo, peklo, ráj* si v roce 2012 všimla cena kritiků Vinyla a přisoudila jim titul Objev roku. Novinkové album *Nekonečná hudba města zapomeněš* vyšlo letos začátkem léta.

„Proto má Slezsko k levicovému myšlení jasně dané dispozice,“ shrnuje zpěvák, který společně s podobně naladěnými vrstevníky založil v roce 2006 hudební vydavatelství s hravě vulgárním názvem Máma Mrdá Maso. Kromě spřátelených kapel vydávali i časopisy a pořádali koncerty v místním vyhlášeném klubu Liberté. Vše s tím, že obchodní stránka musela zůstat za dveřmi. „Muzika má podle mého soudu patřit do toho výseku světa, který se nedá přepočítat na peníze,“ tvrdí. A to byl i hlavní důvod, proč všechny nahrávky z katalogu MMM byly na internetu zdarma ke stažení. Během několika málo sezon se jim i díky tomu slušně podařilo rozhybat hudební dění v celém regionu: rodily se nové kapely, publikum začalo chodit na koncerty.

Na slezské svatbě

„Vydupali svoji scénu doslova z ničeho,“ říká o nich Adam Nenadál, muzikant (Gnu, Aran Epochal) a člen pražského hudebního kolektivu Silver Rocket, jehož působení nezávislé na sponzorech i grantech bylo pro MMM velkou inspirací. Spřízněnost dokládá i to, že Nenadál s nahráváním novinky Planet pomáhal coby konzultant a producent. „Zatímco v Praze je díky fungování klubů jako Sedmička dlouhá tradice, oni neměli na co navazovat. Byli odkázáni sami na sebe a šli do toho s velkou zásadovostí a tvrdostí.“

Tvrdost se promítala i do repertoáru kapely – ovšem až do okamžiku, kdy Krochmalný potkal svou ženu a v roce 2010 napsal první píseň, které podle něj zhmotňovala „myšlenku slastné hudby“. Dosud byl zvyklý tvořit kolektivně s kapelou Le Christ Hypercubic během zkoušek, nyní se pustil do skládání sám. A věděl, že pro nový typ tvorby potřebuje novou skupinu. Se zručným bubeníkem Radkem Michalíkem čerstvě založené Planety pak stvrdily status „kapely lásky“ tím, že první živé vystoupení odehráli na svatbě.

„V poledne je karneval, lidé navlékají zvířecí kůže a tajně doufají, že ještě dýchají. Anebo ne,“ zpívá se ve skladbě Nafialovělá vnějších srdcí. Podmanivý houřavý rytmus nese text, která při troše fantazie může být komentářem ke konzumně trávenému volnému času, ale stejně tak působí coby čistý básnický obraz. A nezůstává jen u toho. Kdyby se jedna skladba na nové desce nejmenovala Antikomunismus, posluchač by nemusel domýšlet politický podtext ve verších: „Pak když pouta praskají, ruce brní a dře-

FOTO DAVÍD KUŠNĚŘEK

vení. Pak když ledy roztají, potají marně čekají, že přijde zas mráz.“ Ty se mimo jiné dají chápat jako pohled dvacátníka na starší generaci, která prožila podstatnou část života za minulého režimu a je ve světle toho daleko ochotnější tolerovat a omlouvat křivdy dneška. Zároveň má tendenci spatřovat v levicových myšlenkách jen volání po minulém autoritativním režimu.

Na rozhraní konkrétního a poetického se nachází naprostá většina písní Planet a tento pohled vnáší do aktuálního českého textařství značné osvěžení. Na rozdíl od folkového sebezpytu i efektního žonglování se slovy, jaké nabízí současný hitparádový pop, Krochmalný málokdy zpívá o sobě, spíše nadhazuje skici, črtá nálady, pocity, krajiny a nechává je působit. V jeho textech se pořád zrcadlí přímá zkušenost se světem, který na člověka fy-

zicky doléhá. Vše se ale odehrává v kulích předcházejících informačnímu věku. Ať už se jedná o bloudění městem, jízdu vlakem či letadla, o nichž se mluví jako o strojích v oblacích. Jde o prostředí bez wi-fi sítí a mobilních telefonů. Natolik se Krochmalnému zažral jazyk meziválečné avantgardy pod kůži. Co by mohlo působit jako manýra, však ladí s rovněž předdigitální hudbou. Je ručně odehraná a vzhlíží se v devadesátkových kytarových žánrech – ať už amerického ražení ve stylu raných Afghan Whigs nebo britského hlučně zasněného shoegaze.

Kombinace melodického a textařského talentu plus citu pro dramatickou atmosféru, jež se táhne celou deskou, činí z *Nekonečné hudby města zapomeneš* jedno z nejsilnějších tuzemských alb uplynulých měsíců. Silné tím, jak je vážné. Ostatně Krochmalný i Michálek svou kapelu vážně

berou, protože kvůli ní po společné dohodě opustili rodné Slezsko a přesídlili před půlrokem do Prahy, která muzikantům nabízí více příležitostí. Přes toto odezdání se věci, kdy často hraji jen za cesták, svou kapelu stále berou jako místo myšlenkové čistoty, do něhož není radno plést obchod. Místo toho se v hlavním městě protloukají po brigádách a krátkodobých zaměstnáních.

Změna kulís má i provozní důvody. Nemohli by bez ní zkoušet s novou basistkou Lenkou Zahradníčkovou, která dojíždí z Kolína; Krochmalný zároveň nastoupil na doktorské studium na pražské pedagogické fakultě. Sám ke stěhování ale s nadšátkou dodává: „Těšín je malé město a člověk v mém věku tam nemá jiné možnosti než založit rodinu a stát se starým člověkem, nebo chodit denně na pivo – a to je úmorné.“ ■